

Stand by
America

AMERIŠKA DOMOVINA

Justice
to all

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

"American Home"

NEODVIŠEN LIST ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

NO. 13

CLEVELAND, OHIO, MONDAY FEBRUARY 2nd 1920

LETO XXIII. — VOL. XXIII.

Trojni umor kot posledica influence.

Skrajno žalostna družinska tragedija se je pripetila v soboto pri družini Martin Bullman, ki stanuje na 2280 E. 93rd St. Obe, Martin Bullman, njegova žena in njih ljubljena hčerka, vsi so ležali že od pondeljka bolni na španski influence. Pretečeni četrti je oče žalostno ogledoval revolver, ki je ležal na bolniški mizici poleg njega. Črne misli so se mu podile po glavi, skrbi za družino, teška bolezen, ki mu je skoro jemala, um, trpljenje družine. Bolniška strežnica je skoro uganila njegove misli in je skrla revolver. Toda v soboto je Bullman mahoma vstal in poiskal revolver. Ustrelil je svojo ženo, teško bolno na postelji, nakar je končal življenje tudi svoji hčerki, katero je vedno strastno ljubil. Na sebe in se ustrelil, in je par ur po dovršenem činu umrl v City bolnišnici. V soboto zjutraj je prišla bolniška strežnica, ki je dobila vsa vrata zaklenjena. S pomočjo sosedov se udrli v stano vanje. Tu so dobili Bullmana, ki je ležal med kuhinjo in spalnico, teško dihačnega, v desnici krčevito držeč revolver. V spalnici so dobili Mrs. Bullman, staro 28 let, mrtvo v postelji. Zraven pa v mali postelji je ležal otrok, mrtav, nekoliko smehljajoč se in držeč v rokah malo škatico za zdravlje, s katero se je otrok v boleznih igral. Otroci je dobil strel skozi desno uho v možgane. Bullman je bil star 30 let in je delal kot lineman pri Clev. Telephone Co. Družina je bila znana kot jako vzgledna, in odkrito prijateljstvo je vlada lo med njim in otrokom in ženo. Zdravniki so mnenja, da je mož tak ljubil družino da se mu je deloma zmešal razum, ko je premišljeval o trpljenju družine ter je v tej zmedenosti storil umor z namenom, da odreši vse trpljenja.

V soboto zjutraj se je pripetila nesreča v tovarni za elektriko, The Cleveland Electric Illuminating Co. v takozvanem "power house". Tukaj je uslužbenih več Slovencev. Mrtev je postal rojak John Maček, star 31 let. Udarilo ga je po glavi, ko se je utrgala žica od dvigalca. Pripeljan je bil ob 9. zjutraj v bolnišnico Charity, toda je umrl ob 6. uri, previden z zakramenti za umirajoče. Po kojni je bil doma iz Selška pri Cerknici. V Ameriki je bival 12 let. V domovini zapuščal očeta in brata, tukaj pa soprogo, 3 otroke, brata in sestro. Bil je član dr. Naprej, št. 5. SNP. Pogreb se vrši v torek iz hiše žalosti na 1258 E. 58th St. Ta tovarna je zahtevala več velikih slovenskih žrtev. Marsikaj rojak se je že tam ponesrečil. Ranjkemu želimo mir po prenehanju trpljenja in izrekamo družini naše iskreno sožalje.

Pisma imajo v našem uredništvu Alojzij Kralj in John Nemanich.

Governor države Ohio, James M. Cox, je kandidat za predsednika Zvezdjenih držav. Dobil bo precejšno podporo od demokratov. Drugi kandidat za predsednika je senator Atlee Pomerene, tudi iz Ohio.

Pismo ima v našem uredništvu John Palčić.

Boljševiki grozijo z novimi vojnami

V Evropi se na vseh straneh zbirajo črni oblaki, nove vojne pretijo. Kot se poroča iz Londona je turški vojni minister skrivaj naročil tiskati 10.000 povelj za takojšno mobilizacijo turške armade Turki nameravajo mobilizirati v Mali Aziji, da napadejo v Anatoliji Grke in zaveznike.

Iz Dunaja se poroča, da čaka ruska boljševiška armada ob meji Rumunije. Boljševiki so ponudili Rumuncem mir pod gotovimi pogoji, ki so za boljševike jako ugodni, toda Rumunci jih ne bodo sprejeli. V tem slučaju grozijo boljševiki, da uderejo v Rumunijo.

Iz Varšave se poroča, da je poljska vlada poklicala pod orožje letnike 1900 in 1901. Ministri so podpisali splošno mobilizacijsko povelje. Boljševiki grozijo Poljakom z vojno.

Za kulisami se godijo tajnosti v Evropi, o katerih na vadnim ljudem ni ničesar znanega. Toliko je gotovo, da so zavezniki imeli zadnje čase tajna posvetovanja, in da Anglija baš sedaj pripravlja armada 100.000 mož, da jo pošlje na Kavkaz. Zavezniki nameravajo na Kavkazu ustati noviti dve republiki, Georgia in Azerbajdžan, ter jim preiskrbi orožja in streljiva, da se upirajo boljševikom. Kot se čuje so boljševiki sklenili če je mogoče zanesti revolto v Indiji. V tem jih podpirajo skrivaj Nemci, ki bi se radi maščevali nad Angleži. Boljševiki šuntajo tudi mohamedanske rodove v Afganistanu Turkestanu, da celo v Indiji in Egiptu, da se dvignejo proti Angležem.

Mr. Anton Završek bo kmalu zapustil naselbino. Kupil je od Mr. Anton Selana prijazno farmo v Brunswicku. Mr. Selan se namerava naseliti drugje. Ker je Mr. Završek znan po svoji jugoslovanski gostoljubnosti, ga bo gotovo v poletju obiskoval lo več njegovih prijateljev in znancev. Mnogo sreče na farmah.

Jako zapleten slučaj umora ima policija sedaj na vrsti, da ga reši. Kot po navadi, so seveda zopet Italijani v celi aferi. V petek zjutraj so dobili blizu So. Brooklyna dvoje mrtvih trupel, blizu Pearl Rd. in Bader ave. Enega izmed mrtvcev so takoj poznali kot Salvatore Russo, new-yorškega slikarja, ki je bil po zvan od nepoznatih ljudi v Cleveland, kjer so ga Italijani ubili. Druga mrtveca pa še sedaj ne morejo spoznati, tasi trdi policija, da je sko ro Frank Ulizzi, iz Buffalo, kjer prodaja ribe. O Ulizziju se je dognalo, d je pretečeno sredo v Buffalo potegnil iz banke \$500, nakar je odšel v Cleveland, kamor je bil skrivnostno poklican. Na potu v Cleveland je njegov sin Antony Ulizzi, ki bo menda spoznal očeta. Gre se na neko laško osvetlo in maščevanje. To je že četrti laški umor v Clevelandu tekom zadnjih treh mesecev. Policija ni še nikogar prišla. Dognalo se je, da so morilci omenjena umorili v kakem stanovanju, nakar so mrtva trupla z avtomobilom prepeljali na Pearl Rd. kjer so jih vrgli v cestni jarek.

S 1. marcem se dvigne cena za vodo.

Sedaj, ko je nastala prohibicija, bodeše tudi za vodo morali več plačevati, kakor dosedaj. Dokler je bilo vino in žganje ter pivo na razpolo, voda ni mogla konkurirati z ostalo pijačo, toda sedaj ko je to uradno odpravljeno, so vodene sile prišle na dan. Mestne oblasti pravijo, da Clevelandčani najmanj plačajo za vodo, kar je velikih mest v Ameriki. Sedanja cena je 40 centov za tisoč kubičnih čevljev vode. Cene za vodo se niso podražile zadnjih petnajst let, dočim mora mesto plačevati ogromne cene za material in delavce. Mesto posuje sedaj z zgubo, kar se tiče vode. Poleg tega pa ima mesto obsežne načrte, da zboljša mestno vodo, posebno za vzhodni del mesta. Nova filtracijska postaja, ki bo veljala \$3.000.000 se upelje na E. 49th St. in vsem tovarnam se bo prepovedalo odvajati kemikalije iz tovarnen v jezero Erie. Približno bi računali po novem za tisoč kubičnih čevljev vode 55 centov, ali zvišanje za 25 procentov. Novi računi za vodo pridejo v veljavo okoli 1. marca.

Odkar je mesto zgubilo saloon in z njimi en milijon dolarjev letnih dohodkov, od tedaj mesto z vsemi silami išče, kje bi dobilo kaj denarja. Nameravajo uvesti velike licence na pool room, na prodajalne candy, in predlog je bil vložen, da plača vsak pogrebnik \$200 licence na leto. Torej bodejo tudi smrt podražili.

Carl Iverson, ki je obdolžen od policije in drugih priča da je ustrelil policijskega sarženta Isaaka dne 8. dec. v sa loonu na 5812 Euclid ave. je pretečeni teden pričal pred sodnikom Kennedy. Iverson je izjavil pod prisogo, da on ni morilec, da ni on streljal in je absolutno zanikal vsako krivdo na umoru. To se je zgodilo potem, ko so tri priče trije banditi, ki so bili z Iversonom iste noči, ko se je pripetil umor v oni gostilni. Vsi trije so se izjavili pod prisogo da so videli Iversona, kako je potegnil revolver in dvakrat ustrelil na policista, nakar je pobegnil. Zagovornik Iversona je skušal omajati priče v njih pričanju, toda vse zaman, priče so trdile, da so na lastne oči videli Iversona streljati na policista. Iverson pa trdi, da on ni nikdar streljal. Veliko senzacija je povzročila priča Dolan, neki drugi bandit, ki je zaprt radi tatvine. Dolan je pod prisogo povedal, da je govoril v ječi skupaj z zaprtim banditom Greene. Ta Greene je pričal na sodniji, da je videl Iversona natančno, kako je ustrelil policista, toda v ječi se je Greene izjavil napram Dolanu, da "policija ne bo nikdar dobila onega aduta, ki je ubil policista". Nadalje je rekel, da bo zato pričal zoper Iversona in se izjavil, da je on umoril policista, ker ga je Iverson baje izdal policiji, da je kradel žganje. V pondeljek se vršijo končni govori priča odvetnikov in zagovornikov, nakar dobi porota slučaj v roke, da odloči, ali je Iverson morilec ali ne.

V nedeljo popoldne ob pol petih pa se je Carl Iverson obesil v svoji ječni celici. Raztrgal je rjuho in naredil vrv, katero je pripel ob cev,

Jugoslovanci zahtevajo pravico za sebe

Pariz, 31. jan. Jugoslovanci zahtevajo pravico za sebe, ki je bila izročena zaveznikom kot odgovor na italijansko noto, kateri Italijani zahtevajo, da so "mnogo žrtvovali", ker so dovolili Jugoslovancem razne ugodnosti, je vzbudila povsod veliko zanimanje. Jugoslovanci v lepem in dostojnem tonu povdarjajo, da predlog Italije nikdar ne morejo sprejeti, ker bi se morali odreči svoji lastni zemlji, če bi hoteli dovoliti, kar Italija "ponuja". Jugoslovanci so prišli na dan z drugimi predlogi, glasom katerih zamore nastati na Jadranskem morju stalen mir in zadovoljnost med Jugoslovanci in Italijani, ker jugoslovanski predlogi nimajo za podlago krivico in nasilje, ampak pravico ter popustljivost.

Odgovor Jugoslovancem na ultimatum zaveznikov pravi, da Jugoslovanci ne smatrajo note zaveznikov za "ultimatum", ampak za prijazno posredovanje. Jugoslovanci nika kor ne morejo v tako hitrem času dati končne odgovora, kajti to je vprašanje, ki se tiče bodočnosti in sreče ter napredka milijonov Jugoslovancov, ki se čutijo prizadete in škodovane. Nadalje pravi, da Jugoslovanci, da nikakor ne morejo razumeti, kako so mogli zavezniki njim postaviti pogoje, ne da bi pri Jugoslovancih kaj vprašali. Šlo se je pri vsem početju le za italijanske nasvete, dočim se jugoslovanske mirovne delegacije ni vprašalo. Konečno pa italijanski predlogi, kakor so bili sprejeti od zaveznikov in predloženi Jugoslovancem, ni majo nikake garancije, da bo deo Italijani v resnici zapustili Reko in Zader. Jugoslovanci predobro poznajo Italijane glede njih obljub, in zah tevaro od zaveznikov garancije. Jugoslovanska vlada, ki je ves čas tekom vojne zvesto stala zaveznikom na strani, upravičeno pričakuje, da bodejo zavezniki jugoslovanski italijanski spor rešili na podlagi popolne pravice tako napram Italijanom kot napram Jugoslovancem.

NOVOROJENEC S KROGLJO.

V Gadsden, Ala. je Mrs. Alice Martin dne 31. jan. porodila hčerko, ki je imela takoj pri rojstvu revolversko kroglo v ramenih. Mrs. Martin se je izjavila, da je pred enim tednom snajla revolver in se revolver sprožil; krogla ji je šla v telo, in prešla v telo deteta. Zdravniki pravijo, da sedaj ne bodejo skušali odstraniti kroglo iz otročjega telesa, ker se boje, da otrok umre na operaciji.

Roparji kralja Nikole. Bel grad, 29. dec. Iz Cetinja poročajo, da so razbojniki, prista ši kralja Nikole, napadli tran sport, ki je spremljal pol milijona dinarjev za državno blagajno v Cetinju. Razgnali so straže in se polastili vsega denarja. Napad se je izvršil nedaleč od Cetinja, pri Njegušu.

ki vodi skozi celico. Izjavil se je, da bo bolj uren kot porotniki pri sodbi. S tem je dokazal svojo krivdo na umoru policista Isaaka.

Kako se spolnuje postava prohibicije

Washington. Urad kolektorja za davke naznanja pogoje in okoliščine, v katerih je mogoče v dobi prohibicije dobiti opojno pijačo, vino ali žganje. Vsi se morajo strogo ravnati po teh odredbah. Urad ima popolno kontrolo nad vsemi opojnimi pijačami in temu uradu je znano o vsaki kaplji žganja ali vina, kje se nahaja v Zjed. državi, razven kar leži pijače v privatnih kletih. Komisar za prohibicijo, Roper, svari ljudi pred nakupovanjem opojne pijače. Nadalje je izdal sledeče odredbe.

Vse opojne pijače, ki so se zaplenile pred 28. okt. 1919 se bodejo sodnijskim potom prodale. Toda nihče izmed na vadnih smrtnikov ne more kupiti te pijače, kajti pred sodnika mora prinesiti dokaz, da bo rabil kupljeno pijačo za zdravstvene ali pa tehnične namene. Lekarnarji in zdravniki, ki prodajajo opojno pijačo, morajo dobiti licenco od zveznega komisarja za prohibicijo. Zdravniku je dovolje no predpisati bolniku "žganje", kot zdravilo, toda noben zdravnik ne sme nobenemu bolniku predpisati več kot en pint žganja vsakih deset dni. Zdravnik, ki predpiše žganje za "bolnika", mora ta predpis narediti na posebni državni listini in sicer pod prisego. Ravno tako mora lekar nar pod prisego prodajati žganje kot zdravilo. Le oni lekarnarji, ki imajo licenco, smejo prodajati žganje. Osebe pa, katere dobijo žganje od zdravnika kot "zdravilo", ne potrebujejo permita. Zdravniki lahko kupijo od vlade vsako leto šest kvortov žganja.

Po naselbini se nabira denar, da bi se moglo spraviti rojaka Valenčiča iz zapore do sodnje obravnave. Kot znano je Valenčič ustrelil rojaka Anton Opekarja dne 4. jan. radi družinskih razmer. Od tega časa je rojak Louis Valenčič v zaporih, in ne more dobiti varščine, ker se nihče ne požene zanj. Mr. Demšar je obiskal nekaj rojakov ter nabral nekaj denarja, da se pomaga Valenčiču. Koliko sodnijskih slučajev čujemo, da se je temu ali onemu pomagalo, ki je naredil pregrešek zoper postavu, ker je storil zločin v hipni zmedenosti ali veliki obupanosti. Valenčič naj dobi pošteno sodbo upoštevajoč razmere. On je oče več otrok, toda nihče se ne požene zanj. Ako bi bil kak Amerikanec, bi časopisje pisalo cele strani o simpatijah, tako je pa samo "naš rojak" nihče se ne zmeni tuj. Upamo, da bodejo te vrstice pomagale, da se naredi akciji za Valenčiča, ki bo njemu v prid. Grd je zločin, ki ga je naredil, toda marsikdaj se da oprostiti, če upoštevamo razmere, v katerih se je zločin, pripetil.

V petek večer je umrl J. Novak, star 75 let, stanujoč na 8015 Marble ave. v Newburgu. Pokojni je bil stara korenina, eden izmed prvih naseljencev. Bival je v Newburgu zadnjih 32 let. Doma je bil iz Malo Korenje. Tukaj zapuščal soprogo, pet hčer in tri sinove. Dva sina sta umrla pred nekoliko leti. Bil je član Sam. dr. sv. Vida. Pogreb se vrši v pondeljek. Naj počiva v miru!

Veliki protestni shodi po Jugoslaviji.

Informacijski urad države S. H. S. v Washingtonu nam sporoča kaj se je godilo v Jugoslaviji, ko je ljudstvo zvedelo, kako se rešuje jugoslovanski-italijanski spor od strani zaveznikov. Poročilo se glasi: "Novica o načinu rešenja Jadranskega vprašanja od strani velesil, je izvala burjo nezadovoljstva v javnem mišljenju cele države. V vseh večjih mestih Jugoslavije so se vršila protestna zborovanja, na katerih se je protestiralo proti krivic, katere žrtev postane naša država. Univerzitetna mladina je dala inicijativo za zborovanje v Belgradu, ki se je vršilo v hotelu "Kasino". Tu so se zbrali zastopniki vsega kraljestva. Število navzočih je znašalo nad 2000. Po več govorih, pri katerih se je konštiral enodušnost Srbov, Hrvatov in Slovencev, se je sprejela resolucija, ki protestira proti vsakemu miru, glasom katere se cepi naša zemlja ali njeni teritoriji. "Globoko smo prepričani", pravi resolucija, da bi tak mir bil povod nove vojne. Naš narod, ki se bori za svobodo in narodno edinstvo ne bo nikdar priznal takega usiljenega mira, in je pripravljen, ako bo potrebno z orožjem in roki izvojevati svoje pravice. Apeliramo na civilizirane narode in na same Italijane, da preprečijo, da se nam usili tak mir. Zahtevamo od kralje ve vlade, da tak mir energično odklone.

Po vseh mestih so se vršile velike parade in manifestacije proti Italijanom. V Belgradu se je del demonstrantov prodrl skozi žandarmerijski kordon ter je šel pred poslopje italijanskega poslanika, kjer so se vršili veliki nemiri. Konečno so manifestanti razšli. Vlada neprestano dobiva brzojave o enakih dogodkih po celi Jugoslaviji. Vidi se iz tega, da je naš narod v domovini trdno odločen ničesar popustiti napram Italijanom in če treba, tudi z orožjem v roki pridobiti svoje pravice.

Staršem Turk na Orton cesti je umrl sinko, star 18 mesecev. Oče boleha na sušici in tudi mati ni nič kaj trdnega zdrava.

Danes zvečer se je pričela šola za državljanski pouk. Grozno najdbo je dobil detektiv Saltman na vlaku N. Y. Central železnice v soboto. Ko se je nahajal na postaji, je opazil na prednjem delu stroja celo moško nogo, ki je visela na "cawcatcher". Ne ve se, kje je vlak povozil dotičnega.

Lekarnar Meyer Ginsberg, 9606 Pierpont ave., je naročil nekemu vozniku, naj mu pripelje pet sodov žganja iz kolodvora. Voznik je šel po žganje in naložil na voz, toda žganja še sedaj ni v apoteki. Voznik in žganje je zginito kot "zacoprano".

ZDRUŽENJE AMERIŠKIH DELAVCEV.

Iz Washingtona se poroča, da je Samuel Gompers, predsednik American Federation of Labor izdal oklic na delavce v južno ameriških republikah, da se združijo in priključijo Vse ameriški zvezi delavcev, da bodejo tako združeni lažje delovali za skupni napredek vseh ameriških delavcev.

Farmarji v Ameriki pred veliko krizo.

Washington, 31. jan. Ne samo med delavci v mestih, ampak tudi med farmarji na deželi se ponavljajo nemiri in nezadovoljstvo. Vlada se je pravkar o tem prepričala, ko je razposlala med farmarje posebne vprašanje pole gle de tega, kako so farmarji zadovoljni in kako pričakujejo zboljšanje razmer v bodočnosti. Farmarji imajo vse polno pritožb, in vlada je prepričana, da obstoječe razmere, bodejo toliko škodovale farmarjem, da slednji polovico toliko ne bodo pridelali kot sedaj, nakar zna nastati splošna panika po deželi. Glavne teškoče, s katerimi se imajo farmarji boriti so: Nemogoče je farmarjem dobiti pomoči ke ali delavce, in sami le teško obdelujejo obširna polja. Farmarski otroci silijo v mesto, kjer so velike plače in veliko boljše življenje. Prekupčevalci od farmarjev služijo ogromne dobičke, dočim mora biti farmar zadovoljen z vsakim denarjem, ki se mu ga nudi. Kaki 50 procentov farmarjev, ki so poslali vladi odgovore na vprašanja, se je izjavilo, da bodejo prisiljeni zapustiti farme in se naseliti v mestu ali pa pustiti polovico svojih farm neobdelanih.

Poslabšanje razmer je tako veliko, ki ga piše neki farmar iz Chatham, N. Y. On pravi: Čas se bliža, ko bomo mi farmarji prisiljeni opustiti ob delovanje zemlje ter pridelati le toliko, da preživimo sami sebe. Ljudi v mestih moramo prepustiti njih usodi, da sami skrbijo, kje naj dobi jo hrano. Delavske unije so več zakrivila, da je toliko nemirov v deželi in nezadovoljnosti kot vsaka druga stvar. (?) Ljudje hočejo biti plačani za nekaj, kar ne zaslužijo, dočim moramo mi delati po 15 ur na dan in moramo biti zadovoljni z vsakim zaslužkom ki ga ponudijo. Ljud je v m. delajo 8 ur na dan in imajo velike plače, vsega dovolj, mi pa delamo po 14 ur, ne poznamo zabave, ne denarja. Vlada se bo pečala s to zadevo, ki je skrajno važna in se tiče bodoče zadovoljnosti ameriškega naroda.

BOLJŠEVIKI V LJUBLJANI.

"Večerni List", dnevnik v Ljubljani, poroča: "Sinoči so se vršile (9. jan. 1920) volitve vodstva slovenske socialno-demokratske stranke. Pri volitvah je zmagala komunistična struja. Anton Kristan, Prepeluh, Kocmur so popolnoma pogoreli. Za naselbina je izvoljen mesto Kristana dr. Lemež. Stranki na blagajna z "Naprejem" vred je prešla v roke komunistov (boljševikov), ki odpozovejo iz Amerike svojega sodruga Ethina Kristana, ki tam zbira milijonski sklad za jugoslovansko socialistično stranko!"

V POJASNILO

tajnikom in tajnicam krajev nih društev SDZ. Sestanek tajnikov se ne bo vršil v prostorih S. N. Doma, ker tam nimajo nobene dvorane prazne za nas. Raditega pridite vsi v urad SDZ, na 1052 E. 62nd St. med 7. in 8. uro zvečer. F. H. tajnik.

Zena ima pravico, da je srečna in dolžnost, da jo naredi srečnega.

